

Jaarverslag over 2008

Op zaterdag 26 januari 2008 vond de jaarlijkse statutaire Algemene Vergadering plaats in het Koninklijk Atheneum Pitzemburg. Ook dit jaar, voor de zesde keer op rij, werd dit belangrijke moment van samenzijn uitgebouwd tot een boeiend drieluik. De keuze van de locatie werd dit jaar bepaald door de herdenking van de Mechelse dichter Remy C. Van de Kerckhove (1921-1958), oud-leerling van Pitzemburg, die, bijna dag op dag, 50 jaar geleden overleed.

Voorzitter Paul DE WIN opende de statutaire Algemene Vergadering met een welkomstwoord. Zelf gaf ik lezing van het jaarverslag over de talrijke activiteiten die de Kring in de loop van 2008 had georganiseerd. Daarna bracht penningmeester Axel VAECK verslag uit over de financiële toestand van de Kring, die, alles wel beschouwd, bevredigend bleek te zijn. De rekeningen werden, conform de statuten, goedgekeurd door de aanwezige leden en er werd kwijting gegeven aan de Penningmeester en aan de bestuurders. Vervolgens bracht de Voorzitter de statuten van de Kring ter sprake: eerst werd de inlassing van twee clausules in de statuten, vereist door onze bankrelatie, goedgekeurd en vervolgens werd gewezen op het feit dat de mandaten van de bestuursleden in 2009 vernieuwd moesten worden; de Voorzitter richtte tevens een oproep tot de aanwezigen om zich kandidaat te stellen. Tot slot gaf hij een beknopt overzicht van de engagementen die de Kring had genomen voor de nabije toekomst en bracht hij onder de aandacht dat onze Kring in 2011 125 jaar zal bestaan, een gebeurtenis die niet ongemerkt kan of mag voorbijgaan.

Op het einde van de Algemene Vergadering kondigde Meester Frank COEL, advocaat en voorzitter van de Mechelse Afdeling van het Willemsfonds, aan dat zijn vereniging recent had besloten om het *Mechels Keikopken 2008* aan onze Kring te verlenen. Deze onderscheiding wordt uitgereikt aan een privé-persoon of vereniging die een essentiële bijdrage heeft geleverd tot het bewaren van het materiële patrimonium van onze stad, dat zonder deze *keikopkens* hopeloos verloren zou gaan.

In het tweede deel van de vergadering werd onder massale belangstelling op grootse wijze hulde gebracht aan de Mechelse dichter Remy C. VAN DE KERCKHOVE. De inspirator voor deze herdenking was ons raadslid Marcel KOCKEN. Hij had reeds samen met medelid Jeroen Van der Auwera, directeur van het Koninklijk Atheneum Pitzemburg, en mezelf zeer concrete plannen uitgewerkt voor een lezing, die hij zelf zou houden, én voor het opzetten van een tentoonstelling. Een dringende heelkundige ingreep met aansluitend een vrij lange herstelperiode beletten hem echter om zelf de geplande lezing te houden. Jeroen Van der Auwera was onmiddellijk bereid om een levensschets te verzorgen en Prof. dr. Yves T'Sjoen (Universiteit Gent), die in de loop van het voorbije academiejaar Remy C. Van de Kerckhove en zijn tijd- en geestesgenoten met zijn studenten had besproken, reageerde enthousiast op mijn voorstel om in het kader van

deze herdenking over de poëzie van Van de Kerckhove een lezing te houden. Op de viering bracht Jeroen VAN DER AUWERA aan de hand van archivalia, foto's en getuigenissen de veelzijdige persoonlijkheid van deze oud-leerling van Pitzemburg in herinnering. Prof. Yves T'SJOEN belichtte in een indrukwekkend exposé, onder de titel *Remy C. Van de Kerckhove en het humanitaire pathos*, de dichter, die een buitenbeentje was in het literaire milieu van zijn tijd, waarin hij o.m. met Louis-Paul Boon en met Hugo Claus vorm trachtte te geven aan een nieuwe literaire expressie. Het herdenkingsprogramma werd opgeluisterd door leerlingen van het Koninklijk Atheneum Pitzemburg onder leiding van hun leerkracht Greet Stevens, die voor de bindteksten zorgde: Annabel Dewaele, Serra Nackaerts en Dominique De Groen droegen enkele gedichten voor en Simon Schowanek zorgde voor de muzikale omlijsting met klassieke gitaarmuziek.

Tot slot betuigde de Voorzitter zijn oprechte dank aan de directie van het Koninklijk Atheneum van Pitzemburg voor de gastvrijheid alsook aan de sprekers, leerlingen en leerkrachten voor hun inbreng. Hij bracht ook hulde aan Marcel Kocken, de eigenlijke initiatiefnemer van dit postume eerbetoon, en wenste hem een spoedig en voorspoedig herstel toe. Nadien volgde een receptie aangeboden door het Koninklijk Atheneum van Pitzemburg.

De geannoteerde lezingen van Jeroen Van der Auwera en Yves T'Sjoen zijn opgenomen in dit deel van de *Handelingen*.

Op vrijdag 1 februari 2008 ontving de Kring het hogervermelde *Mechels Keikopken 2008* vanwege de Mechelse Afdeling van het Willemsfonds. Nadat afdelingsvoorzitter Frank COEL nogmaals de redenen had toegelicht waarom onze Kring dit jaar als laureaat werd gekozen, schetste ik, in naam van de Kring en bij afwezigheid van onze Voorzitter, die in het buitenland verbleef, de 120-jarige geschiedenis van de Kring en belichtte ik een aantal markante (bestuurs)leden, met name kanunnik Willem Van Caster (1836-1918), kanunnik Jozef Laenen (1871-1940), dr. Georges Van Doorslaer (1864-1940), Raymond Van Aerde (1876-1944) en dr. Henry Joosen (1911-1997). Ik toonde aan dat de Kring, gesticht in 1886 in de herberg *Le Globe* op de Botermarkt onder de benaming *Kunstminnende Kring onder de zinspreuk "Van Dit tot Beter"*, zich van bij de aanvang bekommerde om het historisch en archeologisch patrimonium van Mechelen. Die interesse en bekommernis vond en vindt nog steeds zijn neerslag in de reeks *Handelingen*, die inmiddels ca. 2,30 lopende meter en duizenden bladzijden omvat, gewijd aan het historisch-culturele leven van Mechelen in al zijn aspecten. Tot slot las ik de dankbrief van de voorzitter van de Kring aan de Mechelse Afdeling van het Willemsfonds voor. Het *Mechels Keikopken 2008* van de Kring wordt bewaard in de leeszaal van het Stadsarchief.

Op dinsdag 26 februari 2008 gaven Harry DE KOK, stadsarchivaris van Turnhout, en Marcel GIELIS, docent theologie aan de universiteit van Tilburg, een lezing over *De relatie van het Turnhoutse schilderij "De Triompf van de Kerk" met het Mechelse Peoenfeest van 1620*. Sprekers onderbouwden hun hypothese van deze markante relatie van het schilderij, dat zich in het Begijnhofmuseum van Turnhout bevindt, met het

Mechelse rederijersfeest van 1620 aan de hand van iconografisch materiaal, van blazoenen en van het resultaat van hun opzoekingen naar dichters, musici en schilders uit de vroege 17de eeuw.

Kunsthistorica Els VAN DER JEUGHT gaf op *dinsdag 25 maart 2008* een lezing over haar bouwhistorisch onderzoek van het huis *Cadix* aan de Frederik de Merodestraat 41 in Mechelen, onderwerp van haar eindverhandeling voor het behalen van het diploma van licentiaat kunstgeschiedenis en archeologie aan de Vrije Universiteit Brussel (academiejaar 2006-2007). Onder de talrijke toehoorders bevon zich Eerwaarde Zuster Virginie Vanhaecke, overste van de Diocesane Zusters van Liefde van Overijse-Mechelen (Mechelen), evenals enkele medezusters die het klooster bewonen waar het gerestaureerde en als monument geklasseerde huis *Cadix* deel van uitmaakt. Ondersteund door een mooie PowerPointpresentatie met oude plannen en foto's, illustreerde spreekster de geschiedenis van het gebouwencomplex en van de opeenvolgende eigenaars, verduidelijkte zij de datering van het pand zoals we dit anno 2008 kennen en bracht zij nieuwe, voordien ongekende gegevens aan het licht. De synthese van haar eindwerk is opgenomen in dit deel van de *Handelingen*.

Op *dinsdag 29 april 2008* gaven Petra BOEKSTAL, bouwhistorica, en medelid Linda VAN LANGENDONCK, kunsthistorica, een lezing over het bouwhistorisch onderzoek dat zij in opdracht van de stad Mechelen aangaande het thans verdwenen pand *De Lepelaar*, eertijds aan de Zoutwerf 15 in Mechelen, hadden uitgevoerd. Hun opdracht om een totaalstudie uit te voeren naar alle materiële en geschreven bronnen, paste in het zoeken naar een bestemming van het perceel waarop het ten dele als monument beschermde pand zich bevond en naar de eventuele mogelijkheden tot reconstructie van de voorgevel. De lezing werd bijgewoond door heel wat studenten Master in de Monumenten- en Landschapszorg van de Artesis Hogeschool Antwerpen, waar Linda Van Langendonck stafdocente is.

An VAN LANGENDONCK en Benedikte DEWAELE, respectievelijk archeologe en interieurvormgeefster, brachten op *dinsdag 27 mei 2008* een lezing over hun bouwhistorisch onderzoek van het hoofgebouw van het *Hotel Douglas dict Scott* aan de Goswin de Stassartstraat 8 in Mechelen. An Van Langendonck nam de reconstructie van de bouwgeschiedenis voor haar rekening, terwijl Benedikte Dewaele zich richtte op de inventaris van de interieurelementen en op de mogelijkheden van de integratie van modern comfort in een historisch pand. De resultaten van hun bouwhistorisch onderzoek leverden een belangrijke bijdrage voor de restauratie van dit pand, dat het architectenbureau van ons medelid Karel Beeck in handen heeft. De synthese van hun masterthesis Monumenten- en Landschapszorg is opgenomen in dit deel van de *Handelingen*.

Op *zaterdagmiddag 28 juni 2008* vergastte raadslid Bart STROOBANTS, conservator van de Mechelse Musea, onze leden op een gesmaakte rondleiding in de tentoonstelling *Anno Expo 1958-2008*, die mede door hem was ingericht in de Lamotsite. Spreker belichtte in deze "grootste Expotentoonstelling in Vlaanderen" de architectuur,

de stedenbouw, de technologie, de levensstijl en de vormgeving uit de vijftiger jaren van de vorige eeuw.

Op *dinsdag 26 augustus 2008* gaf Cdt. o.r. Pat VAN HOOREBEKE, voormalig hoofd van de Afdeling Faleristiek bij het Koninklijk Legermuseum, een goed gedocumenteerde en geestige lezing over *175 jaar Leopoldsorde en Nationale Orden*. Spreker besteedde daarbij bijzondere aandacht aan de Mechelaar C. J. Buls, juwelier te Brussel en vader van Karel, de bekende burgemeester van Brussel. De uiteenzetting sloot aan bij de tentoonstelling, die onder dezelfde titel liep in het Koninklijk Legermuseum in Brussel, waarvan spreker commissaris was. Op zaterdagmiddag 10 mei 2008 was aan deze tentoonstelling voor onze leden een geleid bezoek gepland, maar dat verliep in mineur omdat spreker, die als gids zou optreden, de afspraak uit het oog had verloren. Bij wijze van *amende honorable* heeft hij dan aangeboden om deze lezing in het Mechelse Stadsarchief te houden, een lezing die overigens zeer door de aanwezigen werd gesmaakt.

Musicologe Stephanie BEGHEIN bracht op *dinsdag 30 september 2008* een lezing onder de titel *Klanken uit de kathedraal. Muziek en muzikanten in Mechelen ca. 1695-1745*, een synthese van haar proefschrift voor het behalen van het diploma musicologie aan de KULeuven (academiejaar 2006-2007). De basis van haar onderzoek vormde de rijke verzameling partituren bewaard in het Aartsbisschoppelijk Archief van Mechelen, waarvan een groot deel door een zekere Van den Branden de Reeth in het begin van de 18de eeuw waren geschonken aan het Sint-Romboutskapittel. Spreekster suggereerde dat de identificatie van de schenker, die haar onbekend was gebleven, nuttig zou zijn om de aanwezigheid van het grote aantal Italiaanse partituren in de verzameling te verklaren.¹ De lezing werd geïllustreerd met muziekfragmenten uit de periode 1695-1745. De lezing, die georganiseerd was in samenwerking met *De Vrienden van de Kathedraal*, werd traditioneel afgesloten met een kleine receptie.

Op *dinsdag 28 oktober 2008* gaf historicus Geert CLERBOUT een lezing over *Mechelen en zijn platteland in de greep van de Eerste Wereldoorlog: een dagelijks leven van angst en honger*. Het was een onderdeel van zijn eindwerk voor het behalen van het diploma van licentiaat geschiedenis aan de Vrije Universiteit Brussel (academiejaar 2006-2007). Na een chronologisch overzicht van de belangrijkste (militaire) gebeurtenissen van de eerste oorlogsmaanden, diepte spreker een aantal thema's uit: de evolutie van de demografie, het voedselvraagstuk en de hulpacties, de prijs- en loonevolutie, de industrie en handel, de werkloosheid, de opvorderingen, het onderwijs en de vrijetijdsbesteding. De uiteenzetting, hoewel gefocust op Mechelen en haar omgeving, werd gekaderd in een breder geheel van oorlogsgebeurtenissen en ondersteund met archieffoto's in een duidelijke PowerPointpresentatie. Een synthese van dit aspect van zijn thesis is opgenomen in dit deel van de *Handelingen*.

Koen COSAERT vergastte onze leden op *dinsdag 25 november 2008* op een boeiende lezing over *Beiaardier Jef Denyn en Engeland*. Zelf een vooraanstaand beiaardier, bracht spreker Jef Denyn, wiens roem als Mechels stadsbeiaardier tot ver buiten de landsgrenzen reikte, opnieuw tot leven. Hij belichtte vooral het feit dat Jef Denyn gedurende meer dan veertig jaar op en af reisde tussen Mechelen en Groot-

Brittanië en er contacten opbouwde met musici, campanologen, klokkengieters en beiaardiers, die onmiskenbaar een stempel hebben gedrukt op zijn leven en op de beiaardgeschiedenis. Spreker ging daarbij diepgaand in op het verblijf van Denyn in Engeland tijdens de Eerste Wereldoorlog en maakte onze leden deelgenoot van de eerste resultaten van zijn naspeuringen ter plaatse. De buitengewoon interessante lezing werd o.m. bijgewoond door Jo Haazen, directeur van de Koninklijke Beiaardschool 'Jef Denyn', en verschillende leden en bestuursleden van deze wereldvermaarde school.

Van vrijdag 5 tot en met zondag 7 december 2008 verleende de Kring traditioneel haar logistieke medewerking aan de organisatie van de Internationale Antiquaren-(boeken)beurs, die voor de zeventiende maal plaatsvond in het Cultuurcentrum Mechelen aan de Minderbroedersgang 5, een initiatief van ons medelid Jacques GARCIA.

Buiten deze activiteiten bood de Kring in 2008 aan haar leden nog meer aan. Onder het voorzitterschap van de huidige voorzitter groeide het *Mededelingenblad* van de Kring uit tot een volwaardig ledentijdschrift, dat aan zijn 39ste jaargang toe is en vier maal per jaar verschijnt. Naast mededelingen en aankondigingen worden er ook sprokkelingen en bijdragen in opgenomen, die van degelijk niveau zijn, maar niet onmiddellijk passen in de *Handelingen*. Zo publiceerde in de jaargang 2008 Hugo VERSTREPEN over *Kardinaal-aartsbisschop Goossens en de grond van de H. Hartkerk*; Walter VAN HEMELDONCK over *Enkele oorlogsherinneringen en bedenkingen naar aanleiding van de 65ste verjaardag van het 'XXe Konvooi' en Bij de 70ste verjaardag van het overlijden van Maurits Sabbe (1873-1938). Is hij nog leesbaar?*; Jeroen VAN DER AUWERA over *50 Jaar geleden overleed Remy C. Van de Kerckhove (1921-1958). Een korte biografische schets*; Paul DE WIN over *Herinneringen aan de Mechelse rechtshistoricus Louis Theo Maes (1918-1978), die 30 jaar geleden verongelukte en De grafzerk van Isabelle de Musset, moeder van Hiëronymus en Frans van Busleyden*; en tenslotte François VAN DER JEUGHT en Jeroen VAN DER AUWERA over *Comra van Spielberch, weduwe van Jan van der Aa, een eeuweling overleden in 1617*.

In 2008 diende Henri INSTALLÉ om persoonlijke redenen zijn ontslag in als bestuurslid van de Kring. Het Bestuur aanvaardde zijn ontslag en dankte hem voor zijn jarenlange inzet. Jeroen VAN DER AUWERA stelde zich kandidaat voor een functie van raadslid van de Kring, welke kandidatuur door het Bestuur werd aanvaard.

In het voorbije jaar vernamen wij het overlijden van de volgende trouwe leden: Walter Augustijnen (lid sinds 1997), Eugeen Van Autenboer (1942), Gustaaf Berlage (1991), Robert Van Boxelaer (1975). René De Maeyer (1959), Theo Mariën (1976), E.H. Wim Mariën (1953), Pieter Raffo (1977), Piet Van den Broek (1967) en Paul Willemen (1980). Het Bestuur betuigde namens de Kring zijn oprechte deelneming aan de getroffen familieleden.

Op zaterdag 24 mei 2008 overleed erevoorzitter Aloïs Jans. Op zijn uitvaartplechtigheid op zaterdag 31 mei 2008 in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijle waren vele leden en bestuursleden van de Kring aanwezig. De Voorzitter sprak namens de Kring een *oratio in funere* uit. Een *in memoriam Aloïs Jans* is opgenomen in

dit deel van de *Handelingen*. Het Bestuur betuigde namens de Kring eveneens zijn oprechte deelneming aan de families Jans en Baccaert.

Mechelen, 31 december 2008

De Secretaris,
François VAN DER JEUGHT

Handelingen (dl.CXII, p. 27-33).

¹ De schenker werd nadien door mij geïdentificeerd als ridder Corneille Jean Marie van den Branden de Reeth (1690-1761). Zie *HKKOLKM*, 64, 1960, p. 196 (bibliografische nota's); CH. TERLINDEN, *Le voyage en Italie du chevalier van den Branden de Reeth (25 octobre 1712-23 septembre 1714)*, in *Bulletin de l'Institut historique belge de Rome*, 32, 1960, p. 211-277. Dit gegeven werd door mij aan Stephanie Beghein meegedeeld op 1 oktober 2008.